

RINGKASAN EKSEKUTIF

BAB 1

PENDAHULUAN

Penilaian Impak Sosial (Social Impact Assessment-SIA)

“ Suatu proses menganalisis, memantau dan mengurus impak-impak positif dan negatif sama ada yang dijangka atau di luar jangkauan serta proses-proses perubahan sosial hasil daripada pelaksanaan sesuatu dasar, program, pelan atau projek. ”

- International Principles of Social Impact Assessment

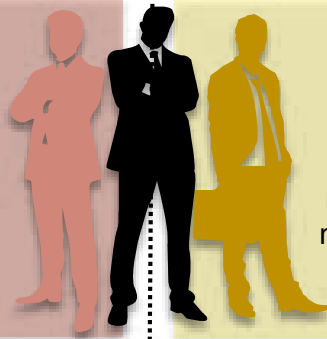

PENGGERAK PROJEK

SIA adalah suatu proses perancangan (*project planning tool*) bagi penggerak projek.

Analisis, kajian saintifik dan jangkauan dari SIA harus membawa kepada perancangan projek yang lebih baik dari segi sosial, mengurangkan kos kepada masyarakat, meminimalkan kesan dan mematuhi semua peraturan.

KERAJAAN

Laporan SIA adalah suatu alat membuat keputusan (*decision-making tool*) bagi pihak Kerajaan.

Laporan SIA harus menyediakan maklumat yang mencukupi dan boleh dipercayai tentang impak dan langkah pengurusan untuk membolehkan pihak Kerajaan membuat keputusan '*informed decision*', selaras dengan dasar/aspirasi negara.

PERINGKAT PERANCANGAN PROJEK

PERINGKAT PELAKSANAAN PROJEK

1 Saringan

2 Pembidangan

3 Pengumpulan Data & Analisis

4 Jangkauan & Penilaian Impak

5 Perhalusi Opsyen Reka Bentuk Projek

6 Langkah Mitigasi

7 SIMP

8 Pemantauan

9 Audit

Penglibatan Awam

BAB 2

JENIS PEMBANGUNAN YANG TERTAKLUK KEPADA SIA

KATEGORI A :

Projek di bawah seksyen 20B & subseksyen 22(2A), Akta 172

A

1. Penebusgunaan Pinggir Laut
2. Infrastruktur
 - Lapangan Terbang
 - Pelabuhan Laut/ Darat
 - Rangkaian Pengangkutan Kereta Api
 - Rangkaian Lebuh Raya
3. Kemudahan Utama
 - Tapak Pembuangan Sisa Toksik
 - Stesen Jana Kuasa
 - Empangan
4. Perbandaran Baharu
5. Pembangunan di Puncak/ Lereng Bukit
6. Infrastruktur lain yang berkepentingan negara

NOTA

Penggerak projek/perunding dimohon mendapatkan nasihat PLANMalaysia Negeri berhubung cadangan projek pembangunan dan keperluan mendapatkan nasihat MPFN serta penyediaan Laporan SIA.

B

SIA KATEGORI B :

Projek yang mempunyai impak sosial ketara yang ditetapkan oleh PLANMalaysia Negeri/ PBT

1. Perindustrian
2. Pengurusan Sisa
3. Tenaga dan Utiliti
4. Jalan Raya
5. Penebusgunaan Pinggir Laut
6. Rumah Pekerja
7. Komersial
8. Lain-lain projek pembangunan yang ditentukan oleh PBN atau PBT dari semasa ke semasa.

TAHUKAH ANDA: Laporan SIA sepertimana yang diperuntukkan di bawah subseksyen 2(1) Akta Perancangan Bandar Dan Desa 1976 (Akta 172) pada amnya adalah sebahagian daripada “**pelan**” yang merangkumi **laporan**, lakaran, peta dan model.

BAB 3
SARINGAN DAN PEMBIDANGAN
Saringan

01

Saringan terhadap **pematuhan** kepada
 • **peruntukan perundangan (Kategori A/B).**

02

Saringan terhadap **pematuhan** kepada
dasar dan pelan semasa (Peringkat Nasional, Negeri & Tempatan).

Pembidangan

Kenal pasti Isu / Impak

- ✓ Pemahaman terhadap aktiviti yang dijalankan di sepanjang fasa projek.
- ✓ Kajian literatur terhadap impak-impak yang terhasil daripada projek pembangunan yang seumpama.
- ✓ Lawatan tapak.
- ✓ Penglibatan awam atau input dari pandangan pakar.
- ✓ Penggunaan senarai semak.

01
Tentukan Zon Pengaruh
02

- ✓ ZOI Primer atau Zon Impak Langsung.
- ✓ ZOI Sekunder atau Zon Impak Tidak Langsung.

Kenal pasti Pihak Berkepentingan

- ✓ Kumpulan yang Terjejas.
- ✓ Kumpulan yang Berminat.
- ✓ Agensi Kerajaan.

03

BAB 4
PENGUMPULAN DATA

Contoh Data Asas dalam Proses SIA

- Profil Komuniti (Demografi)
- Ekonomi
- Kawasan Sensitif Sosial
- Guna Tanah

JENIS DATA
Data Primer

Data yang dikumpul secara langsung dari sesi penglibatan awam seperti temu bual atau FGD.

01
Data Sekunder

Data yang telah dikumpul untuk tujuan tertentu dan direkod dalam bentuk laporan, jurnal atau data statistik.

02
Kaedah Kuantitatif
01

Kepentingan diletak pada kuantiti, bilangan dan sebagainya yang boleh diukur secara langsung.

Kaedah Kualitatif
02

Bergantung kepada kualiti maklumat yang diperlukan dalam kajian.

KAEDAH PENGUMPULAN DATA

BAB 5
JANGKAAN DAN PENILAIAN IMPAK

Elemen Sosial Yang Bernilai Kepada Manusia

- 1 Gaya Hidup
- 2 Sara Hidup
- 3 Kesihatan
- 4 Komuniti
- 5 Sistem Politik
- 6 Budaya dan Warisan
- 7 Persekitaran

Jenis Impak
1 Impak Secara Langsung

Dikenali sebagai impak primer, berlaku **hasil daripada interaksi secara langsung** oleh sesuatu aktiviti terhadap reseptor tertentu pada masa dan lokasi yang sama.

2 Impak Secara Tidak Langsung

Dikenali sebagai impak sekunder yang **terhasil dari tindak balas faktor luar** dengan impak secara langsung.

3 Impak Kumulatif

Impak yang terhasil sama ada daripada **gabungan impak yang sama dari beberapa projek atau gabungan pelbagai impak** dari sesuatu cadangan projek yang memberi kesan kepada reseptor tertentu.

Contoh Teknik Penilaian Impak

- Pandangan Pakar**

Melalui **pertukaran idea dan perhubungan** yang efektif sesama ahli pakar.
- Senarai Semak**

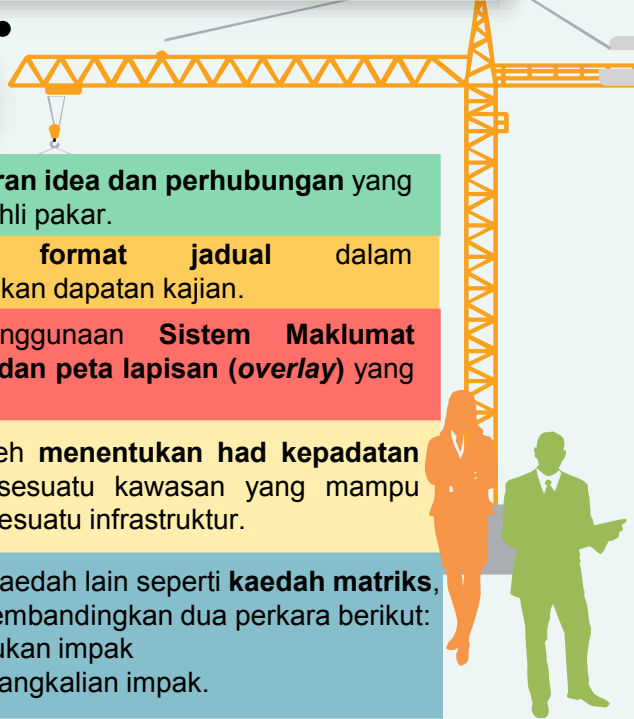
Menggunakan **format jadual** dalam mempersembahkan dapatan kajian.
- Analisis Spasial**

Melibatkan penggunaan **Sistem Maklumat Geografi (GIS) dan peta lapisan (overlay)** yang sesuai.
- Analisis Daya Tampung**

Kaedah ini boleh **menentukan had kepadatan penduduk** di sesuatu kawasan yang mampu disokong oleh sesuatu infrastruktur.
- Lain-lain Kaedah**

Terdapat juga kaedah lain seperti **kaedah matriks**, iaitu dengan membandingkan dua perkara berikut:

 - ❖ Tahap keterukan impak
 - ❖ Tahap kebarangkalian impak.

BAB 6

LANGKAH-LANGKAH MITIGASI

Hierarki Langkah Mitigasi.....

Hierarki mitigasi menunjukkan **turutannya** **keutamaan langkah mitigasi** yang perlu dipertimbangkan di dalam mengurus potensi impak sosial.

Ketiga-tiga komponen hierarki mitigasi boleh dikelaskan kepada **dua kategori** iaitu **pencegahan (preventive)** dan **pemulihan (remediative)**.

BAB 7

PELAN PENGURUSAN IMPAK SOSIAL

1

Mekanisme Pelaksanaan

Penggerak projek perlu memahami serta komited dalam melaksanakan langkah-langkah mitigasi dan penambahbaikan.

2

Organisasi Pelaksanaan

Tanggungjawab yang digalas oleh penggerak projek dan ahli-ahli yang dilantik oleh penggerak projek dalam kerja-kerja pelaksanaan dan pemantauan perlu diperincikan.

3

Rangka Kerja Pemantauan

SIMP merupakan pengurusan ubah sesuai (*adaptive management*) yang perlu dipantau secara berterusan dan sebarang ketidakcapaian terhadap petunjuk prestasi utama perlu diteliti dan puncanya perlu dikenal pasti.

4

Sistem Pengurusan Rungutan

Penggerak projek menerajui segala bentuk masalah, aduan serta cadangan daripada kumpulan berkepentingan sebelum, semasa dan selepas fasa pembinaan.

5

Pelan Tindakan Kecemasan

Disediakan oleh penggerak projek sebagai persediaan sekiranya berlaku situasi kecemasan sosial.

6

Rangka Kerja Pelaporan dan Audit

Pelaporan terhadap pemantauan SIMP perlu disediakan oleh penggerak projek secara berkala dan audit boleh dijalankan secara pilihan.

BAB 8

PROSES PENILAIAN LAPORAN SIA

Prosedur Penilaian Laporan SIA Kategori A dan B

Komponen	Kategori A	Kategori B
 Agensi Yang Memproses Laporan	PLANMalaysia	PLANMalaysia Negeri
 Pengemukakan Laporan oleh Penggerak Projek dan Perunding SIA	<ul style="list-style-type: none"> • 15 salinan laporan “<i>hardcopy</i>”. • Pautan kepada laporan “<i>softcopy</i>” perlu disediakan oleh Penggerak projek/perunding SIA. • Pautan laporan “<i>softcopy</i>” akan dikongsikan kepada agensi-agensinya yang berkaitan oleh pihak urus setia. 	
 Tempoh Penilaian/ Piagam	60 hari bekerja	30 hari bekerja
 Pengerusi Mesyuarat Panel Penilai	Dipengerusikan oleh Ketua Pengarah Perancangan Bandar dan Desa atau wakil.	Dipengerusikan oleh Pengarah PLANMalaysia Negeri atau wakil.
 Tempoh Sah Laku	2 tahun – Lanjutan tempoh boleh diberikan selama 1 tahun.	

Kategori Keputusan Mesyuarat Panel Penilai Laporan SIA

BAB 9
PEMANTAUAN DAN AUDIT

Projek Pembangunan Gamuda Cove, Sepang, Selangor | Pasukan Kajian PPSIA, 2022

Pemantauan

- ✓ Pemantauan terhadap Pelan Pengurusan Impak Sosial (SIMP) perlu dijalankan sepenuhnya oleh penggerak projek secara "**self-monitoring**" selepas Laporan SIA diluluskan.
- ✓ Laporan Pemantauan perlu disediakan oleh penggerak projek secara berkala dan diserahkan kepada Urus setia SIA dan PBT setiap **enam bulan**.
- ✓ Penyelaras pemantauan projek SIA:
 - ❖ **Kategori A** diselaraskan oleh **PLANMalaysia**.
 - ❖ **Kategori B** diselaraskan oleh **PLANMalaysia Negeri**.

Penguatkuasaan

- ✓ Agensi Kerajaan akan menjalankan **penguatkuasaan terhadap elemen-elemen sosial berpandukan kepada rangka kerja pemantauan SIMP** sepanjang tempoh fasa perancangan, pembinaan, pengoperasian dan projek terbengkalai **mengikut peruntukan perundangan dan kuasa sedia ada** yang diberikan kepada agensi tersebut.

Audit

- ✓ Audit penting untuk **menilai pematuhan keseluruhan projek dan memastikan langkah-langkah mitigasi adalah berkesan** dalam mengatasi atau meminimumkan impak sosial kepada masyarakat sekitar.
- ✓ Audit **tidak diwajibkan**, namun ianya boleh dilaksanakan **secara sukarela** oleh penggerak projek selepas kerja-kerja pembangunan cadangan projek bermula dan diteruskan sepanjang tempoh hayat projek.

BAB 10
PENGLIBATAN AWAM
**KAEDAH
 KUANTITATIF**

Kajian Soal Selidik

Mendapatkan pandangan dan persepsi individu terhadap projek sama ada secara bersemuka, dalam talian, telefon atau pos.

Perbincangan Kumpulan Berfokus

Melibatkan kumpulan bagi membincangkan topik tertentu. Biasanya melibatkan kumpulan kecil yang dipimpin oleh seorang moderator.

Temu Bual

Temu bual bersemuka boleh dijalankan secara format semi-struktur.

Forum Awam

Terbuka kepada penyertaan umum biasanya melibatkan sejumlah besar peserta.

Bengkel

Menghimpunkan agensi teknikal untuk mendapatkan pandangan serta input terhadap hasil dapatan kajian SIA.

Kajian Soal Selidik

Mendapatkan pandangan dan persepsi individu terhadap projek sama ada secara bersemuka, dalam talian, telefon atau pos.

Pameran Awam

Dijalankan di pusat tumpuan orang awam yang berdekatan dengan cadangan tapak projek.

Kit Maklumat Projek

Menyampaikan maklumat asas dan penting berkaitan projek dalam bentuk risalah atau video infografik.

Aplikasi Panggilan Video

Menggunakan aplikasi video bagi menjalankan sesi mesyuarat atau perjumpaan secara dalam talian.

RINGKASAN EKSEKUTIF

BAB 11

ORANG YANG BERKELAYAKAN

SENARAI ORANG BERKELAYAKAN

Subseksyen 58(1A) Akta 172 menggariskan kuasa kepada MPFN untuk membuat kaedah-kaedah. Perenggan 2B(1)(d), Akta 172 menggariskan peranan Ketua Pengarah Perancangan Bandar dan Desa untuk menasihati MPFN mengenai perkara-perkara berkaitan yang dirujuk oleh Majlis kepadanya.

Modul Pemahaman Meliputi Aspek :

ASPEK 1

Pengenalan kepada Penilaian Impak Sosial (SIA)

ASPEK 2

Saringan (*Screening*) & Komponen Perancangan Fizikal dan Guna Tanah

ASPEK 3

Komponen Impak Sosial Metodologi, Penglibatan Awam dan SIMP

Nota: serta aspek lain berdasarkan keperluan semasa

Modul Penilaian :

Terhad kepada perunding SIA yang **berdaftar dengan Lembaga Perancang Bandar Malaysia (LPBM) dan/atau Malaysian Association of Social Impact Assessment (MSIA)** serta mempunyai **pengalaman lebih 10 tahun** dalam bidang analisis impak dan **5 tahun** dalam penyediaan Laporan SIA.

Kursus Kompetensi SIA | Pasukan Kajian PPSIA, 2022